

Reddedilen aşıkların beyinde neler oluyor?

Sultan Tarlacı tarafından yazıldı.

Salı, 12 Şubat 2013 21:03 -

Reddedilen âşıklar, aşk oyununda sıklıkla karşımıza çıkar. Her reddedilen aşıkta öncelikle bir reddedilmeye itiraz ortaya çıkar ve ardından obsesif bir şekilde maşukunu geri kazanma isteği içine girer. Çünkü haz ve ödül kaynağı kaybolacaktır. Ancak bir süre sonra geri kazanmada başarısız olduğunda artık kaybetmiştir ve durumu kabullenmeye başlar. Bu dönemde sıklıkla umutsuzluk, kızgınlık, öfke, sosyal izolasyon ortaya çıkar. Reddedilenlerin %40'ında depresyon belirtileri ortaya çıkarken, %12'sinde orta-ağır şiddette depresyonla sonuçlanır. Bu dönemde aynı zamanda saldırganlık, suisid ve homisid görülebilir.

Reddedilenlerin beyinlerinde ne oluyor? Reddedilen ve halen uyanık zamanlarının %85'ini maşuklarını düşünerek (rüyalardaki boğuşmaları dâhil değil buna!) geçiren 15 kişi üzerinde yapılan fMRG çalışmasında, tutkulu âşıklarla aynı beyin bölgelerinin aktif olduğu tespit edilmiştir. Reddedildikleri durumda bile, tamamen aşk içinde yaşayanlarla aynı bölgeler. Mutlu âşıklardan farklı olarak sağ accumbens çekirdeği ve ventral pallidumda daha fazla aktivite görüldü. Sağ accumbens çekirdeğindeki bu artışın aynısı yakınıni kaybetme ve ölüm sonrasında da ortaya çıkar. Yani aşkta reddedilme, beyinde ölüm ve yas benzeri bir uyarılma yaratmaktadır. Diğer yandan ventral pallidumdaki artış vazopressin (VZP) 1A reseptörü yoğun olan bir bölgedir. Bu bölgenin ve VZP'nin bağılılıktaki önemine daha sonra değineceğiz. Bu bölgenin aktivitesi aşk uzadıkça ve aşkta kırgınlıklar eklendikçe azalır. Sol insüler beyin kabuğunda da aktivite oluşur ve bu bölge kaygı, ağlama ve deriye uygulanan acı durumlarında da aktive olur. Sonunda Peyami Safa'nın ölümle benzettiği duruma geliriz: "Marifet bize yâr olmayan sevgiliyi kalbimizin içinde öldürmek! İşte en haklı, en masum, en kudretli ve en muhteşem cinayet..."